# ความจำเป็นและแนวทางในการบัญญัติกฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงเป็นการเฉพาะ

# Necessity and Legislative Approaches for Enacting Specific Laws to Protect Women from Violence

วรภัทร รัตนาพาณิชย์[1]
ภาควิชานิติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 ถนนงามวงศ์วาน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 เมลติดต่อ: fsocwpr@ku.ac.th
Warapat Ratanapanich
Department of Law, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University,
50 Ngamwongwan Road, Chatuchak, Bangkok 10900 E-mail: fsocwpr@ku.ac.th

Received: August 22, 2025; Revised: January 17, 2026; Accepted: March 19, 2026

## บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายที่เกิดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 ของประเทศไทยโดยมุ่งเน้นปัญหาความไม่ชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้งานวิจัยนี้เปรียบเทียบและวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย ประเทศเยอรมนี และประเทศไทย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการวิเคราะห์เอกสารจากกฎหมาย งานวิชาการและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 ของประเทศไทยยังคงมีความไม่ชัดเจนหลายประเด็นทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายหลายประการไม่ว่าจะเป็น ปัญหาคำสั่งคุ้มครองที่ไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่ผู้เสียหายได้อย่างเพียงพอและมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ถูกข่มขืนที่ไม่มีประสิทธิภาพ จากการเชิงเปรียบเทียบพบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศเยอรมนีมีกฎหมายเป็นการเฉพาะ เพื่อจัดการกับความรุนแรงต่อผู้หญิงรวมทั้งมีมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายที่ถูกข่มขืนเป็นพิเศษ ในขณะที่ประเทศไทยใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 มาปรับใช้กับความรุนแรงต่อผู้หญิง ทำให้การช่วยเหลือผู้เสียหายยังไม่เพียงพอ ดังนั้นงานวิจัยจึงเสนอให้มีการจัดทำกรอบกฎหมายเป็นการเฉพาะสำหรับการจัดการ

[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำ ภาควิชานิติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Lecturer, Department of Law, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University).

ความรุนแรงต่อผู้หญิง โดยประกอบด้วย (1) การจัดให้มีบริการช่วยเหลือเฉพาะสำหรับผู้ที่ประสบความรุนแรงทางเพศ และ (2) เพิ่มการลงโทษผู้กระทำความผิดซ้ำในการกระทำความผิดทางเพศออนไลน์

**คำสำคัญ:** การคุ้มครอง ความรุนแรง ครอบครัว สตรี กฎหมาย

## Abstract

This research article examines the legal issues arising under Thailand's Family Institution Promotion, Development and Protection Act B.E. 2562, focusing on its lack of clarity in its enforcement. It also compares and analyzes relevant laws from the United States, Australia, Germany, and Thailand. The research relies on qualitative documentary analysis through the review of legal texts, academic publications, and scholarly materials. The findings reveal that Thailand's Family Institution Promotion, Development, and Protection Act B.E. 2562 contains several ambiguities that create multiple challenges in its enforcement, including protection orders that fail to provide adequate protection for victims and ineffective assistance measures for rape victims. A comparative analysis indicates that the legal systems of the United States and Germany have enacted specialized statutes addressing violence against women. While in Thailand, applying Thailand's Family Institution Promotion, Development and Protection Act B.E. 2562 to address violence against women has resulted in inadequate assistance for victims. Therefore, this research proposes the establishment of a specific law addressing violence against women. Such legislation should include: (a) the provision of specialized support services for victims of sexual violence, and (b) increased penalties for repeat offenders in cases of online sexual harassment.


**Keywords:** Protection, Violence, Family, Women, Law

## 1. บทนำ

ในปี 2023 มีรายงานว่าคู่ครอง หรือสมาชิกในครอบครัวทำร้ายผู้หญิงเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตายในทั่วโลก เป็นจำนวน 51,100 คน และการฆ่าผู้หญิงเป็นผลมาจากความรุนแรงในรูปแบบอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ภายในครอบครัวเดียวกัน เช่น ทวีปอเมริกามีอัตราการฆ่าผู้หญิงโดยคู่ครอง หรือสมาชิกครอบครัวเป็นจำนวน 15 คน ต่อประชากร 1,000,000 คน ในขณะที่ในทวีปยุโรปเป็นจำนวน 6 คน ต่อประชากร 1,000,000 คน[2] ความรุนแรงจากคู่ครองในสตรีเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ผลกระทบด้านร่างกายพบตั้งแต่บาดเจ็บเล็กน้อยจนถึงขั้นถึงแก่ความตาย ผลกระทบด้านจิตใจพบตั้งแต่ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำจนถึงขั้นฆ่าตัวตาย[3]

เมื่อความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ปรากฏการณ์ที่ผู้กระทำความผิดใช้กำลังทำร้าย ข่มเหงและบีบบังคับ ตลอดจนการฆ่าผู้หญิงภายหลังการแยกทางกัน กรณีดังกล่าวเป็นความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของผู้หญิง กฎหมายต่อต้านความรุนแรงต่อผู้หญิงจึงมีความจำเป็นอย่างมาก[4] องค์การสหประชาชาติได้จัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women: CEDAW) (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า อนุสัญญา CEDAW) ใน ค.ศ. 1979 เป็นเอกสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงในทุกรูปแบบ โดยข้อสันนิษฐานเบื้องต้นของอนุสัญญา CEDAW นี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานว่าผู้หญิงมักได้รับการปฏิบัติ หรือส่งเสริมจากรัฐในลักษณะที่ด้อยกว่าผู้ชาย ดังนั้น รัฐมีหน้าที่ต้องสร้างหลักประกันว่าผู้หญิงจะได้รับการปฏิบัติ ดูแล และส่งเสริมอย่างเท่าเทียมกับผู้ชาย ดังนั้น กฎหมายเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการคุ้มครองผู้หญิงให้รอดพ้นจากความรุนแรง รัฐจึงควรเพิ่มการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล

สถานการณ์ปัญหาความรุนแรงในสังคมไทย ความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นปัญหาสิทธิมนุษยชนเชิงโครงสร้างที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางเพศและวัฒนธรรม ความรุนแรงต่อผู้หญิงมิได้เป็นเพียงเหตุการณ์เฉพาะบุคคล แต่คือวิกฤตที่สะท้อนความเหลื่อมล้ำทางเพศอัน

---

[2] UNODC and UN Women, *FEMICIDES IN 2023 Global Estimates of Intimate Partner/Family Member Femicides*, (New York: United Nations Publication, 2024), 4.

[3] นารีรัตน์ บุญเนตร และหทัยชนก เผ่าวิริยะ, "การป้องกันความรุนแรงจากคู่ในสตรี," *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา* 26, no. 3 (2561), 102.

[4] Shazia Choudhry, *The nexus between gender, family law, and domestic abuse: progress and future challenges for the European Court of Human Rights,* (Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2024), 84.

ฝังรากลึกในสังคม ผู้หญิงทั่วโลกยังต้องเผชิญความรุนแรงในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งตลอดชีวิต สถานการณ์นี้ไม่เพียงทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แต่ยังกัดกร่อนรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนของทุกประเทศ การแก้ไขปัญหาจึงต้องเคลื่อนไหวเป็นระบบ ตั้งแต่การปฏิรูปนโยบาย การปรับเปลี่ยนค่านิยมทางสังคม ไปจนถึงการเสริมสร้างอำนาจให้ผู้หญิงลุกขึ้นยืนได้ด้วยตนเอง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการบัญญัติกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อสตรีที่ครอบคลุมทั้ง 3 มิติหลัก ได้แก่ การยกระดับมาตรการทางกฎหมาย การสร้างความตระหนักผ่านการศึกษาและสื่อสารสมัยใหม่ และการเสริมพลังศักยภาพผู้หญิง[5] แม้ความรุนแรงต่อผู้หญิงมักถูกทำให้เป็นเรื่องภายในครอบครัว แต่ข้อมูลเชิงระบบจากหน่วยงานช่วยเหลือยืนยันว่าปัญหานี้เป็นภาวะเชิงโครงสร้างที่กระทบผู้หญิงอย่างเด่นชัดและมีมิติซับซ้อนเกินกว่าการอาศัยประมวลกฎหมายอาญาเพียงลำพัง โดยสถิติจากศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน 1300 สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ย้อนหลังห้าปีตามปีงบประมาณ 2564–2568 ยังแสดงความต่อเนื่องของกรณีที่เข้าสู่ระบบช่วยเหลือในระดับสูง โดยปี 2564 มี 3,111 ราย ปี 2565 มี 2,943 ราย ปี 2566 มี 4,127 ราย ปี 2567 มี 4,833 ราย และปี 2568 คิดเป็น 4,172 ราย[6] อีกทั้งในทุกปีสัดส่วนเหตุการเกิดปัญหาในครอบครัวยังคงอยู่ในระดับสูง ขณะที่เหตุความรุนแรงภายนอกครอบครัวมีสัดส่วนที่ไม่อาจมองข้าม ซึ่งยืนยันว่าความเสี่ยงของผู้หญิงมิได้จำกัดอยู่เพียงความสัมพันธ์ในครอบครัว หากดำรงอยู่ในหลากหลายพื้นที่และความสัมพันธ์ ทั้งนี้ เพื่อความเที่ยงตรงทางวิชาการ ข้อมูลดังกล่าวเป็นสถิติผู้ร้องขอความช่วยเหลือและผู้เข้ารับบริการ มิใช่จำนวนเหตุการเกิดปัญหาทั้งหมดในสังคม และในปี 2568 มีการรายงานหลายหน่วยงาน ทั้งศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน 1300 สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งศูนย์พึ่งได้สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จึงใช้สถิติของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นฐานในการเปรียบเทียบข้ามปีเพื่อรักษาความสอดคล้องของตัวชี้วัด อย่างไรก็ดี เพียงเท่านี้ก็เพียงพอชี้ว่าความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นปัญหาเชิงระบบที่เกิดซ้ำ กระจายกว้าง และก่อภาระหน้าที่ของรัฐในการคุ้มครองสิทธิอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงทำให้คำถามเชิงนิตินโยบายมีความจำเป็นเร่งด่วนว่า ประเทศไทยควรมีกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง หรือไม่ และควรออกแบบกลไกทางกฎหมายอย่างไรให้สร้างมาตรฐานขั้นต่ำที่บังคับใช้ได้จริง ทั้งด้านการป้องกัน คำสั่งคุ้มครองเร่งด่วน การประสานงานหลายหน่วยงาน และการเยียวยาเพื่อลดการถูกกระทำซ้ำอย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาสถาบัน

---

[5] World Health Organisation (2013), Global and regional estimates of violence against women

[6] ศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน 1300 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, “สถิติการให้บริการรับแจ้งกรณีความรุนแรงประจำปีงบประมาณ 2564-2568,” สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2566, https://static.nhrc.or.th/file/content/pdf/38853/02-CEDAW-8-1753253856.pdf.

ครอบครัว พ.ศ. 2562 ของประเทศไทยที่ไม่มีความชัดเจนในการบังคับใช้ ทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายหลายประการ เช่น ประการที่หนึ่ง นิยามคำว่า ความรุนแรงในครอบครัว และบุคคลในครอบครัว ไม่ครอบคลุมถึงคู่รักที่ไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมกัน หรือคู่ชีวิตโดยพฤตินัย กฎหมายให้ความสำคัญกับการประนีประนอมและ ความปรองดองของครอบครัว มากกว่าการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงซึ่งเป็นผู้รอดชีวิต ประการที่สอง ปัญหาคำสั่งคุ้มครองที่ไม่เพียงพอ ประการที่สาม ปัญหาการลงโทษผู้กระทำความผิดซ้ำที่ไม่มีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กฎหมายเชิงประจักษ์มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการคุ้มครองผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง หากมีการแก้ไขกฎหมายจะทำให้เกิดประโยชน์ด้านการป้องกันเชิงรุก ด้านการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนผู้เสียหาย และด้านการปรับโครงสร้างทางสังคมไปสู่ความเท่าเทียม

## 2. แนวคิดความเสมอภาคระหว่างเพศ

แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนถือกำเนิดขึ้นมาด้วยฐานความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนเมื่อเกิดมาย่อมมีศักดิ์ศรี เกียรติและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ในตัวเอง ประชาคมโลกจึงได้ร่วมกันสร้างกติการะหว่างประเทศเพื่อย้ำเตือนถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของพลเมืองโลก อย่างไรก็ดี แม้กติกานี้จะเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน แต่ในความจริงแล้วมีคนหลายกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าเต็มศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ได้ ด้วยเพราะความแตกต่างบางอย่างอันอาจนำไปสู่การถูกล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชนได้โดยง่าย

ในการนี้ประชาคมโลกต่างเห็นพ้องกันว่า ควรจะมีมาตรการทางกฎหมายที่ปกป้องการละเมิดสิทธิของผู้หญิง และอาจมีวิธีการพิเศษเพื่อให้คนกลุ่มนี้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเต็มศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกับคนทุกคน แนวคิดนี้เองเป็นที่มาของกติการะหว่างประเทศ ทำให้องค์การสหประชาชาติได้จัดทำอนุสัญญา CEDAW เป็นเอกสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงในทุกรูปแบบ โดยข้อสันนิษฐานเบื้องต้นของอนุสัญญา CEDAW นี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานว่าผู้หญิงมักได้รับการปฏิบัติ หรือส่งเสริมจากรัฐในลักษณะที่ด้อยกว่าผู้ชาย ดังนั้น รัฐมีหน้าที่ที่จะต้องสร้างหลักประกันว่าหญิงจะได้รับการปฏิบัติ ดูแล และส่งเสริมอย่างเท่าเทียมกับผู้ชาย[7]

การสนับสนุนประเทศต่าง ๆ ในการออกแบบ ปฏิบัติ และทบทวนบริการต่าง ๆ ที่จัดให้กับผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง ในสภาพแวดล้อมและสถานการณ์อย่างกว้าง ๆ ชุดบริการถือเป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงสำหรับ

[7] มาลี พฤกษ์พงศาวลี, สิทธิความเป็นคนของผู้หญิง: พันธกรณีระหว่างประเทศ กฎหมาย และข้อถกเถียง (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2550), 41.

ประเทศต่าง ๆ ที่กำลังจะจัดทำแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการเตรียมการและการประสานของบริการที่มีคุณภาพในทุกภาคส่วน ชุดบริการถูกออกแบบมาเพื่อรับรองว่าการบริการของทุกภาคส่วนจะมีการประสานงานและบริหารจัดการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างครอบคลม มีผู้หญิงและเด็กเป็นศูนย์กลาง และมีสำนึกรับผิดชอบ ความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กหญิงก่อให้เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบระยะยาวต่อสวัสดิภาพ สุขภาวะและความปลอดภัยของผู้หญิงและเด็ก รวมไปถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจ คุณภาพการศึกษา และผลกระทบต่อผลิตภาพและการพัฒนาสังคมและประเทศ ขณะที่มีพันธสัญญาเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในระดับสากล เพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กหญิง ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ผู้หญิงและเด็กหญิงจำนวนมากก็ยังแทบจะเข้าไม่ถึง หรือไม่สามารถเข้าถึงการช่วยเหลือ หรือบริการต่าง ๆ ที่สามารถปกป้อง สร้างความปลอดภัย หรือช่วยแก้ไขผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอันเกิดจากความรุนแรง ดังนั้น พันธสัญญาของรัฐบาลที่จะแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กผู้หญิงยังเป็นสิ่งสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายของแนวทางปฏิบัติเหล่านี้ พันธกรณีระหว่างประเทศที่จะต้องดำเนินการตรวจสอบ กำหนดให้รัฐภาคีต้องจัดให้มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน ตรวจสอบ และดำเนินคดีเกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้หญิง

สำหรับการจัดการกับสาเหตุและผลของความรุนแรงในเชิงโครงสร้าง โดยสร้างความเชื่อมั่นต่อการมีกรอบนโยบายและกฎหมายที่ครอบคลุม มีระบบยุติธรรมและกิจการตำรวจที่มีความละเอียดอ่อนต่อเพศสภาพ บริการทางด้านสุขภาพและสังคม กิจกรรมสร้างความตระหนักรู้และสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของทุกมาตรการต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบและผู้รอดชีวิตและต่อกันและกัน แนวทางของแต่ละองค์ประกอบหลักของบริการที่จำเป็นพื้นฐานได้รับการออกแบบ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กหญิงอย่างมีคุณภาพ การบริการที่จำเป็นจะแตกต่างกันในแต่ละประเทศ บางประเทศอาจจะมีบริการเช่นนี้อยู่แล้ว แต่บางประเทศอาจต้องปรับบริการที่มีอยู่แล้ว หรือนำรูปแบบอื่นมาใช้อย่างเหมาะสม หรือสร้างมาตรการเพิ่มเติม เพื่อให้ได้มาตรฐาน เป็นเรื่องสำคัญที่แต่ละประเทศจะต้องมีแผนรองรับ เพื่อบรรลุมาตรฐานที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่นว่ามีมาตรการ และกระบวนการและกลไกในการตรวจสอบในการให้บริการที่มีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ อาจนำไปปรับใช้กับความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กหญิงในรูปแบบอื่น ๆ ได้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการนำไปใช้ในสถานการณ์ที่เกิดความรุนแรงทางเพศจากคู่สมรส หรือจากผู้ที่ไม่ใช่คู่สมรส โดยเน้นหลักการสนองตอบต่อปัญหาความรุนแรงตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม และเข้าแทรกแซง เพื่อป้องกันไม่ให้ความรุนแรงเกิดซ้ำ แนวทางนี้เน้นที่บริการและการตอบสนองที่ออกแบบเพื่อผู้หญิง โดยคำนึงถึงความต้องการของเด็กหญิงในช่วงอายุที่จะใช้บริการเหล่านี้ได้ ในสถานการณ์ที่

เกี่ยวข้อง แนวทางเหล่านี้ยังพิจารณาถึงความต้องการของผู้หญิงและเด็กผู้หญิงที่นำลูก ๆ มารับบริการที่จำเป็นด้วย ไม่เพียงแต่ผู้หญิงและเด็กผู้หญิงเท่านั้นที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงและการทารุณกรรมโดยผู้ชาย องค์การสหประชาชาติยังยอมรับว่าความรุนแรงต่อผู้หญิงนั้นเป็นข้อบ่งชี้ถึงความไม่เท่าเทียมกันทางเพศระหว่างชายและหญิงเชิงประวัติศาสตร์ที่นำไปสู่การที่ผู้ชายแสดงออกซึ่งอำนาจเหนือกว่าและเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง ผลคือพลวัตของความรุนแรงต่อผู้หญิง รูปแบบความรุนแรงต่าง ๆ ที่ผู้หญิงต้องประสบ[8]

สำหรับปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อผู้หญิง (Declaration on the Elimination of Violence against Women 1993: DEVAW) (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่าปฏิญญาDEVAW) ของสหประชาชาติ แม้ว่าประเทศไทยมิได้ภาคีของปฏิญญา DEVAW ในฐานะสนธิสัญญา เนื่องจากปฏิญญา DEVAW มีสถานะเป็นปฏิญญาซึ่งเป็นตราสารระหว่างประเทศที่ไม่มีพันธะผูกพันทางกฎหมายโดยตรงเหมือนอนุสัญญา อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีความผูกพันและยึดถือปฏิบัติตามหลักการของปฏิญญา DEVAW ผ่านกลไกผูกพันผ่านอนุสัญญา CEDAW ประเทศไทยเป็นภาคีของอนุสัญญา CEDAW ตั้งแต่ พ.ศ. 2528 ซึ่งมีพันธะทางกฎหมาย และคณะกรรมการ CEDAW ได้ออกข้อเสนอแนะทั่วไปที่นำหลักการของปฏิญญา DEVAW มาใช้วัดความก้าวหน้าของไทยในการแก้ปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง และปฏิญญา DEVAW กำหนดคำนิยามของคำว่า ความรุนแรงต่อผู้หญิง หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นความรุนแรงบนพื้นฐานแห่งเพศซึ่งส่งผลให้เกิด หรือมีแนวโน้มที่จะส่งผลให้เกิดอันตราย หรือความทุกข์ทรมานทางร่างกาย ทางเพศ หรือจิตใจต่อผู้หญิง รวมถึงการขู่เข็ญว่าจะกระทำการดังกล่าว การบังคับ หรือการรอนเสรีภาพ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในที่สาธารณะ หรือในชีวิตส่วนตัว[9]

สิทธิของผู้หญิงเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชนและเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องได้รับตั้งแต่ถือกำเนิด อีกทั้งการปกป้องคุ้มครอง การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานเป็นความรับผิดชอบ ความเสมอภาคเป็นหลักที่แสดงว่า มนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน[10]

ความหมายความเสมอภาคระหว่างเพศ จากการศึกษามีผู้ให้ความหมายของความเสมอภาคระหว่างเพศ หรือความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย ความเสมอภาคระหว่างเพศหมายถึง การเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้หญิง โดยการคำนึงถึง ความแตกต่างของผู้หญิงและ

---

[8] UN Women, *The Handbook on Gender-Responsive Police Services for Women and Girls subject to violence (*New York: United Nations Publication) 2021,10

[9] Declaration on the Elimination of Violence against Women, article 1.

[10] Johannes Morsink, Women's Rights in the Universal Declaration," *Human Rights Quarterly* 13, no.2, (1991): 229.

ผู้ชายในเรื่องปัญหา ความต้องการ โอกาส ศักยภาพ และหาวิธีการสร้างสมดุล เพื่อให้ทั้งสองเพศอยู่ร่วมกันในครอบครัว ชุมชน สังคมอย่างมีความสุข[11]

## 3. กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้หญิงที่ถูกกระทำความรุนแรงในประเทศไทย

บรรทัดฐานทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเพณีปิตาธิปไตย แรงกดดันอย่างมหาศาลที่กดทับผู้หญิงให้รักษาการแต่งงาน ความอัปยศของการหย่าร้าง สถานะต่ำที่ให้กับผู้หญิง การยอมรับความรุนแรงอย่างกว้างขวางว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ และความกลัวการแก้แค้นเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ความรุนแรงในครอบครัวดำเนินต่อไป สำหรับความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ส่งผลกระทบต่อผู้หญิงอย่างไม่สมส่วน ความรุนแรงต่อผู้หญิงอาจจะเป็นความรุนแรงทางร่างกาย หรือความรุนแรงทางเพศ เมื่อผู้หญิงได้รับความรุนแรงทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของผู้หญิง หรืออาจจะมีความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นต่อเชื้อเอชไอวี หรือถึงแก่ความตาย นอกจากนี้ผลกระทบที่ทำให้สุขภาพร่างกาย จิตใจ และระบบสืบพันธุ์อ่อนแอลงไป ความรุนแรงในครอบครัวยังมีต้นทุนทางเศรษฐกิจสังคมที่มหาศาลและผลกระทบแบบทวีคูณในทางลบทั่วทั้งสังคม องค์การอนามัยโลกได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและสรุปว่า ความรุนแรงระหว่างบุคคลมีต้นทุนสูง ต้นทุนทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่ตกอยู่กับภาครัฐและต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงระหว่างบุคคลสร้างภาระทางเศรษฐกิจที่หนักหน่วงอย่างไม่สมส่วนต่อประเทศที่มีรายได้ต่ำ[12]

สถานการณ์ของผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวนั้น กองบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้รายงานข้อมูลสถิติความรุนแรงที่เข้ารับบริการในศูนย์พึ่งได้ โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 535 แห่ง พบว่าปี 2565 จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงทั้งสิ้น 16,890 คน แบ่งเป็น 3 เพศ คือ เพศชาย จำนวน 1,760 คน คิดเป็นร้อยละ 10.42 เพศหญิง จำนวน 15,108 คน คิดเป็นร้อยละ 89.45 และเพศทางเลือก จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 0.13[13] ประเภทของการกระทำความรุนแรงเรียงลำดับจาก

---

[11] อังคณา อินทสา, “กระบวนการปรับพฤติกรรมที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว กรณีศึกษามูลนิธิหญิงชายก้าวไกล,” (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558), 28.

[12] Saltanat Childress et al., “The Role of Culture in the Justification and Perpetuation of Domestic Violence: The Perspectives of Service Providers in Kyrgyzstan”, *Violence Against Women* 30, no.5 (2024): 1198.

[13] กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, “กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงในครอบครัว ประจำปี 2565,” สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 266, https://www.dwf.go.th/storage/ 77313/2dc3ce63-ad87-446f-b8c5-015f145c7905-document-6066.pdf..

มากที่สุดไปถึงน้อยที่สุด คือ ความรุนแรงทางร่างกาย จำนวน 7,175 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.48 ความรุนแรงทางจิตใจ จำนวน 4,979 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.48 ความรุนแรงทางเพศ จำนวน 3,542 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.97 การละเลย ทอดทิ้ง จำนวน 1,020 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.04 และการล่อลวง หรือบังคับและแสวงหาผลประโยชน์ จำนวน 174 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.03 ตามลำดับ สำหรับปัจจัยกระตุ้นที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงจำนวน 13,500 เหตุการณ์ ซึ่งในหนึ่งเหตุการณ์ความรุนแรงอาจมีปัจจัยกระตุ้นมากกว่า 1 ปัจจัย โดยพบว่า ปัจจัยกระตุ้นหลักที่เป็นสาเหตุของความรุนแรง คือ สัมพันธภาพในครอบครัว จำนวน 8,621 เหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 63.86 รองลงมา คือ สิ่งกระตุ้น เช่น สุรา สารเสพติด สื่อออนไลน์ เป็นต้น จำนวน 3,176 เหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 23.53 และ ปัญหาเศรษฐกิจ จำนวน 1,344 เหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 9.95 ตามลำดับ [14]

ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่เกิดจากปัจจัยสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ (1) ปัจจัยส่วนบุคคล เพศหญิงมีโอกาสถูกกระทำความรุนแรงมากกว่าเพศชายถึง 3.7 เท่า (2) ปัจจัยด้านครอบครัว ครอบครัวที่มีการทะเลาะวิวาทบ่อยครั้งมีโอกาสเกิดความรุนแรงในระดับ 3.94 เท่า และการหนีออกจากบ้านเมื่อทะเลาะวิวาท มีโอกาสเกิดความรุนแรงในระดับ 3.93 เท่า (3) ปัจจัยด้านพฤติกรรม สมาชิกในครอบครัวที่มีพฤติกรรมชอบบังคับขู่เข็ญ ก้าวร้าว อารมณ์เสียง่าย ติดสารเสพติด หรือดื่มสุราเป็นประจำ มีโอกาสเกิดความรุนแรงมากขึ้นตั้งแต่ 1.60 เท่าถึง 2.48 เท่า และ (4) ปัจจัยด้านสื่อ เมื่อมีการบริโภคสื่อที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน หรือการต่อสู้ เพิ่มโอกาสเกิดความรุนแรงในครอบครัว 1.95 เท่า[15]

ประเทศไทยให้สัตยาบันอนุสัญญา CEDAW แล้ว ประเทศไทยมีหน้าที่จัดให้มีกฎหมายเพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง โดยมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิเลือกที่จะฟ้องเป็นคดีอาญาเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดได้และอัตราโทษตามกฎหมายส่วนมากก็จะสูงกว่าอัตราโทษตามกฎหมายนี้แต่สำหรับกฎหมายฉบับนี้นั้นมีการกำหนดฐานความผิดและโทษที่เกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงในครอบครัวเอาไว้เพียงจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับซึ่งถือได้ว่าเป็นอัตราโทษที่ต่ำและเป็นบทลงโทษสถานเบาเมื่อนำไปวินิจฉัยจึงเป็นบทลงโทษไม่ได้สัดส่วนกับกระทำความผิด[16]

---

[14] ยุภา คงกลิ่นสุคนธ์และ ปรีติ สำราญทรัพย์, “การศึกษาและพัฒนาระบบบริการศูนย์พึ่งได้ในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ กระทรวงสาธารณสุข”, *วารสารสหวิชาการเพื่อสุขภาพ* 6, no.2, (2567): 26.

[15] สุกัญญา สดศรี, “ปัญหาการใช้ความรุนแรงของครอบครัวในสังคมไทย,” *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์* 6, ฉบับพิเศษ, (2018): 603.

[16] เปรมจิตร กันทะวงศ์, “การพัฒนากฎหมายความรุนแรงในครอบครัวต่อเด็ก”, *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์* 10, no.2, 2566, 44.

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว) คุ้มครองผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สอดคล้องกับหลักป้องกันการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้การกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดที่ยอมความได้ และให้มีกระบวนการไกล่เกลี่ยเพื่อระงับข้อพิพาทในทุกขั้นตอน ทำให้บางกรณีเจ้าหน้าที่ไม่รับแจ้งความและโน้มน้าวให้มีการไกล่เกลี่ยยอมความประกอบกับทัศนคติทางวัฒนธรรม แรงกดดันทางสังคม และการพึ่งพาทางเศรษฐกิจต่อผู้กระทำรุนแรง ทำให้ผู้หญิงบางส่วนไม่นำเรื่องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ปัญหาความรุนแรงมักจบลงด้วยการไกล่เกลี่ยผ่านผู้นำชุมชนหรือผู้นำศาสนาซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย ทำให้ผู้หญิงอาจไม่ได้รับความเป็นธรรม นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดอื่น เช่น ระยะเวลาแจ้งความร้องทุกข์จำกัดเพียง 3 เดือน เจ้าหน้าที่บางส่วนยังขาดความเข้าใจกฎหมายทำให้ไม่มีการนำมาตรการคุ้มครองชั่วคราวผู้ถูกกระทำมาใช้ และกฎหมายไม่มีบทบัญญัติที่ให้มีการออกมาตรการป้องกันหากมีเหตุควรเชื่อได้ว่าจะมีการกระทำผิดหรือกระทำผิดซ้ำในอนาคต หรือที่ให้มีการปรับลดโทษต่อบุคคลที่กระทำผิดเนื่องจากเคยถูกกระทำรุนแรงมาก่อน (battered person syndrome) อีกทั้งสถิติและการเก็บข้อมูลของแต่ละหน่วยงานไม่สอดคล้องกัน สะท้อนถึงความท้าทายในการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน รวมถึงยังไม่มีกรอบทางกฎหมายและมาตรการดูแลผู้เสียหายที่มีลักษณะเฉพาะ[17] จึงมีการยกเลิกพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ฉบับเก่า (พ.ศ. 2550) และตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 กำหนดคำนิยามความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่บุคคลในครอบครัวได้กระทำต่อกันโดยเจตนาให้เกิด หรือในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ สุขภาพ เสรีภาพ หรือชื่อเสียง ของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับ หรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ แต่คำนิยามความรุนแรงในครอบครัวไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง เนื่องจากคำนิยามดังกล่าวมิได้ครอบคลุมถึงความรุนแรงทางเพศที่เกิดขึ้นภายในชุมชนทั่วไปรวมถึงการข่มขืน การทารุณกรรมทางเพศ การคุกคามทางเพศ การข่มขู่

[17] คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, รายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women: CEDAW) โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เสนอต่อคณะกรรมการ CEDAW ประกอบการพิจารณารายงานของประเทศไทย ฉบับที่ 8 (2564-2568), เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2568, accessed October 5, 2023. https://static.nhrc.or.th/file/content/pdf/38853/02-CEDAW-8-1753253856.pdf

ในสถานที่ทำงาน ในสถาบันการศึกษา[18] ทำให้เกิดปัญหาในการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมาปรับใช้กับกรณีผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงนั้นไม่เหมาะสม และทำให้เกิดปัญหาในการตีความ หากประเทศไทยมีการบัญญัติพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้หญิงถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเป็นการเฉพาะ โดยเพิ่มนิยาม ความรุนแรงต่อผู้หญิง ทำให้แก้ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 ยังมิได้บัญญัติถึงการกระทำความผิดอิตถีฆาต หรือพฤติกรรมเจตนาฆ่าเพียงเพราะผู้เสียหายเป็นเพศหญิง (femicide) เป็นการเฉพาะ เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีการรับรองความผิดอิตถีฆาตให้เป็นความผิดเป็การเฉพาะ หรือเหตุเพิ่มโทษในกฎหมายอาญา

ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ อาจเสนอมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวซ้ำอีก โดยศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้กระทำผิดชดใช้ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการหาที่อยู่ใหม่ รายได้ที่สูญเสียไป[19] นอกจากนี้ ศาลกำหนดมาตรการคุมความประพฤติ เช่น คำสั่งให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอาการติดสุรา ห้ามเล่นการพนันหรือเสพสิ่งเสพติด คำสั่งให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวทำทัณฑ์บน[20]

## 4. กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัวในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมนี และประเทศออสเตรเลีย

### 4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ความรุนแรงต่อผู้หญิงได้รับการนิยามโดยองค์การสหประชาชาติ หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นความรุนแรงบนพื้นฐานของเพศสภาพ ซึ่งส่งผลหรืออาจส่งผลให้เกิดอันตราย หรือความทุกข์ทรมานทางร่างกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจแก่ผู้หญิง รวมถึงการคุกคาม การบังคับขู่เข็ญ หรือการริดรอนเสรีภาพโดยพลการ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะหรือในชีวิตส่วนตัว และความรุนแรงดังกล่าวอาจเกิดขึ้นภายในครอบครัว ในชุมชน หรือเป็นการ

---

[18] ปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี (Declaration on the Elimination of Violence against Women: DEVAW) ของสหประชาชาติ article 1.

[19] ข้อ 6 ระเบียบอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและระยะเวลาการดำเนินการแก่ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวแทนการลงโทษและเงื่อนไขการยอมความ การถอนคำร้องทุกข์ หรือถอนฟ้อง

[20] ข้อ 5 ระเบียบอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและระยะเวลาการดำเนินการแก่ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวแทนการลงโทษและเงื่อนไขการยอมความ การถอนคำร้องทุกข์ หรือถอนฟ้อง

กระทำหรือการยินยอมให้กระทำโดยรัฐ[21] และพระราชบัญญัติต่อมาพระราชบัญญัติต่อต้านความรุนแรงกับผู้หญิง (The Violence Against Women Act: VAWA) (ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า พระราชบัญญัติ VAWA) แก้ไขเพิ่มเติมในปี 2013 ให้นิยามของคำว่า ความรุนแรงจากคู่รักที่ใกล้ชิด หมายถึง ความรุนแรงที่กระทำโดยคู่รักปัจจุบัน หรืออดีตคู่รัก คู่สมรส หรืออดีตคู่สมรส และความรุนแรงในครอบครัวเป็นอาชญากรรมความรุนแรงประเภทความผิดร้ายแรงหรือความผิดลหุโทษที่กระทำโดย: (1) คู่สมรสปัจจุบัน หรือเดิมของผู้เสียหาย หรือคู่รักที่ใกล้ชิด (2) บุคคลที่มีบุตรร่วมกันกับผู้เสียหาย (3) บุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมกัน หรือเคยอาศัยอยู่ร่วมกันกับผู้เสียหายในฐานะคู่สมรส หรือคู่รักที่ใกล้ชิด[22] นอกจากนี้คำว่า ความรุนแรงในคู่รักเป็นความรุนแรงที่กระทำโดยบุคคลที่มีหรือเคยมีความสัมพันธ์ทางสังคมในลักษณะโรแมนติก หรือใกล้ชิดกับผู้เสียหาย การมีอยู่ของความสัมพันธ์พิจารณาจากคำให้การของผู้แจ้ง และต้องพิจารณาถึงระยะเวลาและประเภทของความสัมพันธ์ และความถี่ในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในความสัมพันธ์นั้น

รัฐบาลกลางปฏิรูปกฎหมายเพื่อให้ความสำคัญกับความรุนแรงต่อผู้หญิงมากขึ้น โดยรัฐบาลกลางปฏิรูปกฎหมายที่เคยถือว่าการข่มขืนในคู่รัก หรือการข่มขืนคู่สมรสเป็นอาชญากรรมที่เบากว่าการข่มขืนโดยคนแปลกหน้า รัฐบาลกลางตรากฎหมายที่ทำให้การสะกดรอยตามเป็นอาชญากรรม รัฐบาลกลางอนุญาตให้จับกุมโดยไม่ต้องมีหมายจับในคดีความรุนแรงในครอบครัว เมื่อเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ สำหรับโคลัมเบียและหมู่เกาะเวอร์จินของประเทศสหรัฐอเมริกา รับรองกฎหมายความรุนแรงในครอบครัวและทางเพศ รวมทั้งการสะกดรอยตามในสถานที่ทำงาน ผู้เสียหายหยุดงานเพื่อจัดการกับความรุนแรงในชีวิตของผู้เสียหาย คำสั่งคุ้มครองผู้เสียหายจากการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานที่มีความรุนแรง[23]

ภายหลังจากการตราพระราชบัญญัติ VAWA อัตราความรุนแรงจากคู่สมรสต่อผู้หญิงลดลง 53% ระหว่าง ค.ศ. 1993-2008 จาก 9.4 รายต่อผู้หญิง 1,000 คนที่มีอายุ 12 ปีขึ้นไป เหลือ 4.3 รายต่อ 1,000 คน ตามข้อมูลของสำนักสถิติยุติธรรม อัตราความรุนแรงต่อผู้ชายลดลง 54% จาก 1.8 รายต่อ 1,000 คนอายุ 12 ปีขึ้นไป เหลือ 0.8 รายต่อ 1,000 คน จำนวนผู้ประสบความรุนแรงจากคู่สมรสลดลง จากประมาณ 2.1 ล้านรายใน ค.ศ. 1994 เหลือ 907,000 ราย

---

[21] UN Women, *The Handbook on Gender-Responsive Police Services for Women and Girls subject to violence* (New York: United Nations Publication) 2021,19.

[22] Ibid., 21.

[23] Lisa N. Sacco, *The Violence Against Women Act: Overview, Legislation, and Federal Funding*, 2015 accessed October 5, 2023. https://sgp.fas.org/crs/misc/R42499.pdf

ใน ค.ศ. 2010และระหว่าง ค.ศ. 1993-2007 จำนวนการฆาตกรรมโดยคู่สมรสของผู้หญิงลดลง 26% และจำนวนการฆาตกรรมโดยคู่สมรสของผู้ชายลดลง 36% สะท้อนว่าการบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ[24]

### 4.2 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียมีพระราชบัญญัติความรุนแรงในครอบครัวและคำสั่งในการคุ้มครอง ค.ศ. 2008 (The Domestic Violence and Protection Orders Act 2008) เป็นการเฉพาะโดยกำหนดให้มีนิยามคำว่าการใช้ความรุนแรงในครอบครัว รวมถึงความประพฤติหรือการคุกคามที่มุ่งไปที่การควบคุมคู่ครองชายหรือ หญิงให้อยู่ภายใต้อำนาจของตนเอง โดยทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเกิดความกลัว หรือโดยคุกคามความปลอดภัยของอีกฝ่ายหนึ่ง การใช้ความรุนแรงในบ้านและครอบครัวอาจรวมถึงการกระทำต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ทำร้ายร่างกาย บีบคอ ไม่ให้เงินที่จำเป็นสำหรับการใช้สอยแก่ครอบครัว หรือคู่ครอง กีดกันคู่ครองไม่ให้พบปะเพื่อนและครอบครัว หมิ่นประมาท หรือตำหนิติเตียนคู่ครองเป็นประจำ คุกคามบุตร หรือสัตว์เลี้ยง มีนโยบายในการแก้ปัญหาความรุนแรงเกี่ยวกับครอบครัวซึ่งเป็นวาระเพื่อความปลอดภัยของผู้หญิง ค.ศ. 2005 (women's safety agenda 2005) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลความรุนแรงโดยแก้ปัญหาด้วยการประสานความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ และพัฒนาโปรแกรมเครื่องมือตรวจสอบความรุนแรง ทำให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง และจัดตั้งกองทุนแก่ผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง และจัดตั้งศาลคดีความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาคดีความรุนแรงในครอบครัว

### 4.3 ประเทศเยอรมนี

เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2025 ประเทศเยอรมนีตราพระราชบัญญัติความช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง (ภาษาอังกฤษเรียกว่า The Violence Assistance Act หรือภาษาเยอรมันเรียกว่า Gewalthilfegesetz: GewaltHG) ใช้บังคับ (ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่าพระราชบัญญัติ GewaltHG) เป็นกฎหมายที่สร้างสิทธิทางกฎหมายทั่วประเทศเยอรมนีแก่ผู้หญิงและบุตรที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง จึงถือเป็นก้าวสำคัญทางประวัติศาสตร์ในการต่อสู้กับความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงในครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมให้สิทธิในการเข้าถึงบริการสนับสนุนที่ครบถ้วนให้แก่ผู้เสียหาย แต่พระราชบัญญัติ GewaltHG จะมีผลบังคับใช้วันที่ 1 มกราคม 2032 เพื่อให้รัฐต่าง ๆ สามารถดำเนินการตามข้อกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

---

[24] Monica N. Modi, Sheallah Palmer, and Alicia Armstrong, "The Role of Violence Against Women Act in Addressing Intimate Partner Violence: A Public Health Issue," *Journal of Women's Health* 23, no. 3, (2014): 253.

พระราชบัญญัติ GewaltHG สร้างระบบสนับสนุนสำหรับความรุนแรงต่อผู้หญิงและความรุนแรงในครอบครัว กำหนดให้สิทธิเข้าถึงบริการคุ้มครองและให้คำปรึกษาแบบไม่มีค่าธรรมเนียมและเปิดกว้างสำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบและให้สิทธิทางกฎหมายในการให้บริการแก่ผู้เสียหาย และเพื่อให้รัฐบาลกลางของประเทศเยอรมนีสามารถนำข้อกำหนดต่าง ๆ มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งโปรแกรมให้คำปรึกษา การสนับสนุน เป็นต้น

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2025 รัฐบาลกลางได้ตราพระราชบัญญัติคุ้มครองจากความรุนแรง (ภาษาอังกฤษเรียกว่า the Act on Protection Against Violence ภาษาเยอรมันเรียกว่า Gewaltschutzgesetz: GewSchG) (ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่าพระราชบัญญัติ GewSchG) โดย[25]พระราชบัญญัติ GewSch อนุญาตให้ผู้เสียหายจากความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิยื่นคำร้องขอศาลครอบครัวมีคำสั่งคุ้มครอง เช่น กำหนดว่าผู้กระทำความผิดไม่สามารถเข้าไปในบ้านของผู้เสียหายได้[26] และมีการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ GewSchG ในประเด็นใหม่โดยกำหนดว่าการติดตามทางอิเล็กทรอนิกส์อาจกระทำได้ โดยได้รับคำสั่งจากศาลตามคำร้องของผู้เสียหาย หรือโดยศาลเห็นสมควร กรณีมีความจำเป็นในการเฝ้าติดตามเกิดขึ้นหากคาดการณ์ว่าผู้กระทำความผิดอาจจะละเมิดคำสั่งคุ้มครอง และมีความเสี่ยงอันตรายที่เป็นรูปธรรมต่อสวัสดิภาพทางร่างกาย ชีวิต เสรีภาพ หรือการกำหนดเจตจำนงทางเพศของผู้เสียหาย[27] ระยะเวลาสูงสุดสำหรับการติดตามทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่เกินสามเดือน การแจ้งเตือนจะถูกกระตุ้นโดยการติดตามทางอิเล็กทรอนิกส์หากมีการละเมิดคำสั่งคุ้มครอง ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถให้การคุ้มครองเชิงป้องกันและแจ้งเตือนผู้เสียหายล่วงหน้าได้ ผู้กระทำความผิดจะต้องเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมทางสังคมเพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม[28]

พระราชบัญญัติความช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง กำหนดสิทธิของผู้หญิงในการเข้าถึงบริการคุ้มครองโดยไม่ต้องเสียค่าตอบแทนและการให้คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญสำหรับผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงและบุตรของผู้หญิง การเข้าถึงการสนับสนุนนี้ให้บริการทั่วประเทศโดยไม่คำนึงถึงสถานที่อาศัย เพื่อให้รัฐบาลของประเทศเยอรมนีสร้างโครงสร้างที่จำเป็นในการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง (ภาษาอังกฤษเรียกว่า The Protection Against Violence Act หรือภาษาเยอรมันเรียกว่า Gewaltschutzgesetz) (ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่าพระราชบัญญัติ Gewaltschutzgesetz) มาปฏิบัติ

---

[25] "Germany: Legal Framework to Protect Against Domestic Violence Strengthened," accessed October 5, 2023, https://www.loc.gov/item/global-legal-monitor/2025-02-28/germany-legal-framework-to-protect-against-domestic-violence-strengthened/

[26] GewSchG section 1.

[27] GewSchG, section 1 lit para 5

[28] GewSchG, section 1 lit para 4

คำนิยามผู้เสียหายหมายถึงผู้หญิงที่ได้รับความเสียหายหรือคุกคาม หรือความรุนแรงทางเพศ หรือความรุนแรงในครอบครัว โดยผู้เสียหายอย่างน้อยหนึ่งคนต้องเป็นผู้หญิง หรือการกระทำความรุนแรงที่มีผลกระทบต่อผู้หญิงอาจจะก่อให้เกิด หรือน่าจะก่อให้เกิดอันตรายและคำนิยามของคำว่าความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง การกระทำรุนแรงทางร่างกาย ความรุนแรงทางเพศ และความรุนแรงทางจิตใจต่อผู้หญิง โดยผู้กระทำความผิดอาจจะบุคคลหนึ่งคนหรือบุคคลหลายคนต้องเป็นสมาชิกในครอบครัว ภายในการสมรสที่ยังดำเนินอยู่ หรือการสมรสที่สิ้นสุด การสมรสกับเพศเดียวกัน หรือความสัมพันธ์ หรือโดยบุคคลอื่นใดที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน และมีการให้บริการแก่ผู้เสียหาย ไม่ว่าจะเป็นโปรแกรมให้คำปรึกษา บริการให้คำปรึกษา บริการฉุกเฉิน 24 ชั่วโมง มาตรการป้องกันสำหรับบุคคลที่อาจเสี่ยงกระทำความรุนแรงในครอบครัว เป็นต้น

พระราชบัญญัติ Gewalthilfegesetz เน้นระบบสนับสนุนผู้เสียหายเป็นหลัก แต่การลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำในคดีความรุนแรงทางเพศ เช่น การข่มขืนต้องอยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายอาญากำหนดโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 15 ปี หรือตลอดชีวิตสำหรับกรณีร้ายแรง

การจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาเฉพาะทางสำหรับผู้หญิงที่ถูกข่มขืนและความรุนแรงรูปแบบอื่นซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร โดยได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลกลาง ศูนย์ให้คำปรึกษาเฉพาะทางสำหรับผู้หญิงที่ถูกข่มขืนและความรุนแรงรูปแบบอื่นๆมีหน้าที่ เช่น หน้าที่พิจารณาสถานการณ์เสี่ยงของผู้เสียหายโดยเฉพาะ หน้าที่ให้คำปรึกษารายบุคคล หรือรายกลุ่มแก่ผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบ หรือถูกคุกคามด้วยความรุนแรงทางร่างกาย ทางเพศ ทางจิตใจ หน้าที่ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย ศูนย์ให้คำปรึกษาเฉพาะทางสำหรับผู้หญิงที่ถูกข่มขืนและความรุนแรงรูปแบบอื่น ต้องได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐ[29]

ศูนย์ให้คำปรึกษาเฉพาะทางเกี่ยวกับการข่มขืนและรูปแบบอื่นๆ ต่อผู้หญิง (ภาษาอังกฤษ rape crisis centers หรือภาษาเยอรมันเรียกว่า frauennotrufe) ตัวอย่างของความรุนแรง เช่น การข่มขืน การล่วงละเมิดทางเพศในที่สาธารณะหรือในที่ทำงาน การคุกคามทางเพศ ความรุนแรงในครอบครัว โดยให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายด้วยการให้คำปรึกษา การบำบัดทางจิต ให้ความช่วยเหลือฉุกเฉินภายหลังถูกข่มขืน การประสานงานกับแพทย์และเจ้าหน้าที่ตำรวจ การติดตามคดีในศาล

[29] Gewalthilfegesetz section 7

พระราชบัญญัติ GewaltHG และพระราชบัญญัติ GewSchG ดำเนินการตามบทบัญญัติของคำสั่งของสหภาพยุโรปว่าด้วยการต่อต้านความรุนแรงต่อผู้หญิงและความรุนแรงในครอบครัว (EU Directive on combating violence against women and domestic violence) ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับประเทศเยอรมนีเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2018 เป็นกรอบกฎหมายของยุโรปที่มุ่งคุ้มครองผู้หญิงจากความรุนแรง รวมถึงความรุนแรงในครอบครัว

คำสั่งของสหภาพยุโรปว่าด้วยการต่อต้านความรุนแรงต่อผู้หญิงและความรุนแรงในครอบครัว (EU Directive on combating violence against women and domestic violence) กำหนดหลักการและมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการให้คุ้มครองแก่ผู้หญิง ได้แก่ คำสั่งคุ้มครอง การให้บริการแก่ผู้เสียหาย การคุ้มครองเฉพาะผู้หญิงที่ถูกข่มขืน การบริการบ้านพักพิง การลงโทษผู้กระทำผิดซ้ำ

1. คำสั่งคุ้มครอง (protection orders) ให้รัฐสมาชิกจัดให้มีมาตรการที่จำเป็นเพื่อประกันว่ามีคำสั่งห้ามฉุกเฉิน คำสั่งคุ้มครอง หรือคำสั่งห้ามกระทำการใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การคุ้มครองผู้เสียหายและบุคคลซึ่งอยู่ในความอุปการะเป็นไปอย่างมีประสิทธิผล[30] โดยไม่ถือเป็นการทดแทนการจับกุมและการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย หรือผู้กระทำความผิด ซึ่งยังคงอยู่ภายใต้กฎหมายภายในของแต่ละรัฐ ให้รัฐสมาชิกประกันว่าคำสั่งห้ามฉุกเฉิน คำสั่งห้าม หรือคำสั่งคุ้มครอง อาจออกได้ในสถานการณ์อันตรายเร่งด่วน เช่น กรณีที่ความเสียหายใกล้จะเกิดขึ้น หรือได้เกิดขึ้นแล้วและมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นซ้ำ ทั้งนี้ ในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องดังกล่าว และในกรณีที่กฎหมายภายในบัญญัติให้การออกคำสั่งต้องอาศัยคำร้องของผู้เสียหาย ให้ผู้เสียหายได้รับแจ้งสิทธิในการยื่นคำร้องเพื่อขอออกคำสั่งดังกล่าว[31] คำสั่งคุ้มครองอาจกำหนดห้ามมิให้ผู้กระทำความผิด หรือผู้ต้องสงสัยเข้าสู่สถานที่บางแห่ง ห้ามเข้าใกล้ผู้เสียหาย หรือบุคคลในความอุปการะในระยะที่กำหนด หรือห้ามติดต่อสื่อสารกับบุคคลดังกล่าว รวมทั้งผ่านช่องทางออนไลน์ คำสั่งคุ้มครองอาจรวมถึงการห้ามครอบครองอาวุธปืน หรืออาวุธร้ายแรงเมื่อจำเป็น ทั้งนี้ คำสั่งห้ามฉุกเฉิน คำสั่งห้าม หรือคำสั่งคุ้มครอง ให้กำหนดระยะเวลาที่มีผลบังคับไว้แน่นอน หรือจนกว่าจะมีการแก้ไข หรือเพิกถอน[32] การติดตามตรวจสอบด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (electronic monitoring) อาจนำมาใช้เพื่อประกันการปฏิบัติตามคำสั่งห้ามฉุกเฉิน คำสั่งห้าม และคำสั่งคุ้มครอง เพื่อบันทึกพยานหลักฐานในการฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าว และเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการควบคุมผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ เมื่อมีความพร้อมเหมาะสม และจำเป็น โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงแห่งคดีและลักษณะทางกฎหมายของกระบวน

[30] EU Directive on combating violence against women and domestic violence, art. 43.

[31] EU Directive on combating violence against women and domestic violence, art. 44.

[32] EU Directive on combating violence against women and domestic violence, art. 45.

พิจารณา ให้พิจารณาการใช้การติดตามตรวจสอบด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการบังคับใช้คำสั่งดังกล่าว ในกรณีที่มีการใช้งานระบบดังกล่าวให้แจ้งผู้เสียหายทราบถึงขอบเขตความสามารถและข้อจำกัดของระบบนั้นทุกครั้ง[33] เพื่อประกันประสิทธิผลของคำสั่งห้ามฉุกเฉิน และคำสั่งคุ้มครอง การฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวต้องมีโทษกำหนดไว้ โทษอาจเป็นความผิดทางอาญาหรือไม่ใช่ความผิดทางอาญา รวมถึงจำคุก ปรับ หรือโทษอื่นใดที่มีผลบังคับใช้ได้จริง เหมาะสมและมีลักษณะเป็นการป้องปราม ทั้งนี้ ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับแจ้งในกรณีที่มีการฝ่าฝืนคำสั่งห้ามฉุกเฉิน หรือคำสั่งคุ้มครอง หากการฝ่าฝืนอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของตน และเนื่องจากการฝ่าฝืนคำสั่งอาจเพิ่มความเสี่ยงและจำเป็นต้องมีมาตรการคุ้มครองเพิ่มเติม ให้พิจารณาทบทวนการประเมินรายบุคคลใหม่[34]

2. การให้บริการแก่ผู้เสียหาย (support services) ผู้เสียหายมีความจำเป็นได้รับการสนับสนุนเฉพาะทาง เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการสนับสนุน ให้ประเมินรายบุคคลหากปรากฏว่าผู้เสียหายมีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษ ในการพิจารณาว่าจะส่งต่อผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กไปยังบริการสนับสนุน ให้ผลประโยชน์สูงสุดของผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กเป็นข้อพิจารณาหลัก

3. การคุ้มครองเฉพาะสำหรับผู้หญิงที่ถูกข่มขืน (women's specialist services) เนื่องจากความจำเพาะและสถานการณ์อันเฉพาะเจาะจงที่เกี่ยวข้องกับความผิดอันเกิดจากความรุนแรงต่อผู้หญิงและความรุนแรงในครอบครัว แนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจและอัยการจึงมีคุณค่าในตัวเองเนื่องจากความเปราะบางเป็นพิเศษของผู้เสียหาย การกำหนดแนวทางเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติต่อผู้เสียหายในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสร้างความตระหนักรู้และเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ผู้เสียหายตกเป็นผู้เสียหายซ้ำในการจัดการกับความผิดประเภทดังกล่าว แนวทางสำหรับอัยการอาจถือได้ว่าเป็นทั้งคู่มือกระบวนพิจารณาและเป็นเอกสารอ้างอิงถึงแนวทางปฏิบัติที่ดี โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและการปฏิบัติต่อผู้เสียหายตามสภาพและประสบการณ์เฉพาะของตน บริการเฉพาะทางสำหรับผู้หญิงสามารถให้คำแนะนำและคำปรึกษาเชิงผู้เชี่ยวชาญ อันอาศัยจากประสบการณ์ในการติดต่อกับผู้เสียหายในชีวิตประจำวัน ให้รัฐสมาชิกพิจารณาปรึกษาและร่วมมือกับบริการเฉพาะทางสำหรับผู้หญิงในการจัดทำและทบทวนแนวทางดังกล่าว ทั้งนี้ ให้รัฐสมาชิกทบทวนแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายและอัยการเมื่อเกิดพัฒนาการที่สำคัญในกรอบกฎหมายของตน หรือในสังคมโดยส่วนรวม ซึ่งอาจรวมถึงกรณีที่มีกฎหมายที่มีอยู่ หรือบรรทัดฐานคำพิพากษามีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ หรือกรณีที่ปรากฏแนวโน้ม

[33] EU Directive on combating violence against women and domestic violence, art. 46.

[34] EU Directive on combating violence against women and domestic violence, art. 47.

หรือรูปแบบความรุนแรงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้เกิดรูปแบบความรุนแรงทางไซเบอร์ขึ้นใหม่[35] ให้บริการสนับสนุนเฉพาะทางจัดการสนับสนุนแก่ผู้เสียหายจากทุกรูปแบบของความรุนแรงต่อผู้หญิงและความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งความรุนแรงทางเพศ การตัดอวัยวะเพศ การสมรสโดยบังคับ การทำแท้ง หรือการทำหมันโดยบังคับ การคุกคามทางเพศ และรูปแบบต่าง ๆ ของความรุนแรงทางไซเบอร์ ทั้งนี้ ผู้เสียหายต้องได้รับข้อเสนอการสนับสนุนเฉพาะทางไม่ว่าผู้เสียหายจะได้ยื่นคำร้องทุกข์อย่างเป็นทางการแล้ว หรือไม่ก็ตาม[36] บริการเฉพาะทางสำหรับผู้หญิง อาจมีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนแก่ผู้เสียหาย ซึ่งรวมถึงศูนย์สนับสนุนผู้หญิง บ้านพักผู้หญิง สายด่วน ศูนย์ช่วยเหลือผู้เสียหายจากการข่มขืน ศูนย์ส่งต่อผู้เสียหายจากความรุนแรงทางเพศ และบริการป้องกันขั้นต้น ทั้งนี้ บริการดังกล่าวอาจจัดให้โดยองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีผู้หญิงเป็นผู้ดำเนินการ[37] ให้บริการสนับสนุนเฉพาะทาง รวมทั้งบ้านพักและศูนย์ช่วยเหลือผู้เสียหายจากการข่มขืนถือเป็นบริการที่จำเป็นในระหว่างวิกฤต หรือภาวะฉุกเฉิน รวมทั้งวิกฤตด้านสาธารณสุข โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการดังกล่าวสามารถดำเนินต่อไปได้ในสถานการณ์ที่มีแนวโน้มจะเกิดความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงต่อผู้หญิงเพิ่มสูงขึ้น[38]

4. การบริการบ้านพักพิง (hosting services) มาตรการใด ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลบหรือจำกัดการเข้าถึง รวมถึงโดยเฉพาะคำสั่งให้ลบ หรือปิดกั้นการเข้าถึง อาจกระทบต่อสิทธิและประโยชน์ของบุคคลอื่นนอกจากผู้เสียหาย เช่น ผู้ให้บริการเนื้อหา ผู้ให้บริการโฮสต์ซึ่งอาจถูกใช้บริการ ตลอดจนผู้ใช้บริการปลายทาง รวมทั้งประโยชน์สาธารณะ ดังนั้น ให้มั่นใจได้ว่าคำสั่ง หรือมาตรการดังกล่าวจะดำเนินการได้เฉพาะเมื่อมีความโปร่งใส และต้องมีการกำหนดมาตรการคุ้มครองที่เหมาะสมเพื่อให้มั่นใจว่ามาตรการดังกล่าวจำกัดอยู่เพียงเท่าที่จำเป็นและได้สัดส่วน มีความแน่นอนทางกฎหมาย ให้ผู้ให้บริการโฮสต์ ผู้ให้บริการตัวกลางที่เกี่ยวข้องและผู้ให้บริการเนื้อหาสามารถใช้สิทธิในการได้รับการเยียวยาทางศาลอย่างมีประสิทธิภาพตามกฎหมายภายใน และต้องรักษาความสมดุลที่เป็นธรรมระหว่างสิทธิและประโยชน์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของคู่กรณีทุกฝ่าย อันเป็นไปตามกฎบัตรสิทธิขั้นพื้นฐาน การพิจารณาชั่งน้ำหนักสิทธิและประโยชน์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาเป็นรายกรณีจึงเป็นสิ่งสำคัญ[39] โดยคำนึงถึงความสำคัญที่อาจเกิดขึ้นของข้อมูล หรือเนื้อหาที่เป็นวัตถุแห่งคำสั่ง หรือมาตรการซึ่งออกตามคำสั่งของสหภาพยุโรปว่าด้วยการต่อต้านความ

[35] EU Directive on combating violence against women and domestic violence, art. 49.

[36] EU Directive on combating violence against women and domestic violence, art. 57.

[37] EU Directive on combating violence against women and domestic violence, art. 59.

[38] EU Directive on combating violence against women and domestic violence, art. 62.

[39] EU Directive on combating violence against women and domestic violence, art. 54.

รุนแรงต่อผู้หญิงและความรุนแรงในครอบครัว (EU Directive on combating violence against women and domestic violence) เพื่อให้ลบหรือจำกัดการเข้าถึง สำหรับการสืบสวนหรือการดำเนินคดีอาญาในความผิดที่เกี่ยวข้อง ให้มีมาตรการที่จำเป็นเพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานผู้มีอำนาจสามารถเข้าถึงหรือเก็บรักษาข้อมูลดังกล่าวได้เมื่อจำเป็น มาตรการดังกล่าวอาจรวมถึงการกำหนดให้ผู้ให้บริการบ้านพักพิงที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ให้บริการตัวกลางที่เกี่ยวข้องส่งมอบข้อมูลต่อหน่วยงานดังกล่าว หรือเก็บรักษาข้อมูลไว้ชั่วระยะเวลาที่กำหนดซึ่งไม่เกินกว่าที่จำเป็น ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวต้องคุ้มครองความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล จำกัดอยู่เพียงเท่าที่สมควรและได้สัดส่วน และต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล[40]

5. การลงโทษผู้กระทำผิดซ้ำ (recidivism) ผู้เสียหายจากความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงทางเพศ มักมีความจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองโดยเร่งด่วนและการสนับสนุนเฉพาะทาง เช่น ในกรณีความรุนแรงระหว่างคู่สมรส หรือคู่ใกล้ชิด ซึ่งมีอัตราการกระทำซ้ำในระดับสูง ดังนั้น ให้มีการประเมินรายบุคคลเกี่ยวกับความจำเป็นของผู้เสียหายโดยเริ่มต้นให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เช่น ณ เวลาที่ผู้เสียหายติดต่อกับหน่วยงานผู้มีอำนาจครั้งแรก หรือโดยเร็วที่สุดหลังจากที่ผู้เสียหายติดต่อกับหน่วยงานผู้มีอำนาจครั้งแรก หรือทันทีที่เกิดข้อสงสัยว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เสียหายจากความรุนแรงในครอบครัว หรือความรุนแรงทางเพศ ทั้งนี้ การประเมินอาจกระทำได้ก่อนที่ผู้เสียหายจะแจ้งความอย่างเป็นทางการ หรือโดยความริเริ่มของหน่วยงานผู้มีอำนาจ หากมีบุคคลภายนอกรายงานการกระทำความผิดดังกล่าว[41]

## 5. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครอง

ผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัวประเทศไทย

เนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 มีการกำหนดฐานความผิดอาญาที่ไม่ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการลดการกระทำความรุนแรงในครอบครัวที่ประสงค์ให้ผู้กระทำความรุนแรงมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำ และหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาหลายประการ

[40] EU Directive on combating violence against women and domestic violence, art. 55.

[41] EU Directive on combating violence against women and domestic violence, art. 38.

## 5.1 ปัญหาไม่มีบทคำนิยามของความรุนแรงต่อผู้หญิง

คำนิยามความรุนแรงในครอบครัวที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวยังไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่ครอบคลุมถึงความรุนแรงทางเพศและไม่ครอบคลุมถึงรวมถึงการขู่เข็ญว่าจะกระทำการดังกล่าว การบังคับ หรือการรอนเสรีภาพ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในที่สาธารณะ หรือในชีวิตส่วนตัว สำหรับนิยามความรุนแรงในครอบครัวหมายถึงการทำร้ายร่างกาย จิตใจ สุขภาพแล้ว แต่ไม่ได้รวมถึงการล่วงเกิน หรือคุกคามทางเพศและการกระทำที่มุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ สุขภาพ หรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง ควรจะเพิ่มเติมคำนิยามของคำว่าความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นการเฉพาะ โดยกำหนดคำนิยามของคำว่า ความรุนแรงต่อผู้หญิง หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นความรุนแรงบนพื้นฐานแห่งเพศ ซึ่งส่งผลให้เกิด หรือมีแนวโน้มที่จะส่งผลให้เกิดอันตราย หรือความทุกข์ทรมานทางร่างกาย ทางเพศ หรือจิตใจต่อผู้หญิง รวมถึงการขู่เข็ญว่าจะกระทำการดังกล่าว การบังคับ หรือการรอนเสรีภาพ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในที่สาธารณะ หรือในชีวิตส่วนตัว[42] ทำให้สอดคล้องกับหลักสากลและทำให้กฎหมายให้ความคุ้มครองผู้หญิงอย่างมีประสิทธิภาพ

## 5.2 เพิ่มการให้บริการพิเศษแก่ผู้เสียหายที่ถูกข่มขืน

แม้ว่ามาตรการคุ้มครองจะปรากฏเป็นคำสั่งในการคุ้มครองผู้เสียหาย ไม่ว่าจะเป็นคำสั่งห้ามเข้าใกล้ คำสั่งให้ออกจากที่อยู่อาศัย การส่งเข้ารับการบำบัดรักษา แต่คำสั่งคุ้มครองผู้เสียหายยังไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่มีการบัญญัติถึงการให้บริการพิเศษแก่ผู้เสียหายที่ถูกข่มขืนเป็นการเฉพาะ สำหรับการคุ้มครองเฉพาะสำหรับผู้เสียหายที่ถูกข่มขืน เป็นสถานการณ์อันเฉพาะเจาะจงที่เกี่ยวข้องกับความผิดอันเกิดจากความรุนแรงต่อผู้หญิงและความรุนแรงในครอบครัว ควรจะมีการกำหนดแนวทางเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติต่อผู้เสียหายในชั้นสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชั้นพิจารณาพิพากษาของศาลซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ผู้เสียหายตกเป็นผู้เสียหายซ้ำในการจัดการกับความผิดข่มขืน

อย่างไรก็ตาม ปัญหาคำสั่งคุ้มครองแก่ผู้เสียหายยังไม่เพียงพอ เนื่องจากความรุนแรงต่อผู้หญิงมีหลายรูปแบบและไม่ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้แม้ว่าบทบาทของกรมกิจการเด็กและสตรีให้ความช่วยเหลือและดูแลเกี่ยวกับคดีความรุนแรงในครอบครัวแทน แต่ขนาดองค์กรที่ใหญ่และมีกระบวนการทำงานแบบราชการอาจจะไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายความรุนแรง ควรจะจัดตั้งหน่วยงานพิเศษศูนย์ให้คำปรึกษาเฉพาะทางสำหรับผู้หญิงที่ถูกข่มขืนโดยมีต้นแบบจากศูนย์ให้คำปรึกษาเฉพาะทางสำหรับผู้หญิงที่ถูกข่มขืนและความรุนแรงรูปแบบอื่น ๆ ของประเทศเยอรมนี

[42] Declaration on the Elimination of Violence Against Women, Article 1.

โดยศูนย์ให้คำปรึกษาเฉพาะทางสำหรับผู้หญิงที่ถูกข่มขืนมีหน้าที่ ให้คำปรึกษาแก่ผู้เสียหาย ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย และหากมีการเพิ่มเติมการให้บริการพิเศษแก่ผู้เสียหายที่ถูกข่มขืน โดยกำหนดให้ศาลครอบครัวมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครอง ไม่ว่าจะเป็นการตรวจร่างกายภายหลังถูกข่มขืนโดยผู้เสียหายไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ระบบแจ้งเตือนฉุกเฉินทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหายในกรณีผู้กระทำผิดเข้าใกล้ผู้เสียหาย

นอกจากนี้ ประเทศไทยไม่มีการคุ้มครองเฉพาะสถานที่ที่เป็นโรงเรียน สถานที่ทำงาน หรือสถานที่อื่น ๆ สำหรับคำสั่งคุ้มครองผู้หญิงโดยใช้กฎหมายความรุนแรงในครอบครัวมาบังคับใช้โดยอนุโลม และมีหน่วยงานภาคเอกชนเข้ามาช่วยเหลือและดูแลเกี่ยวกับคดีความรุนแรงในครอบครัวแทน ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครองผู้หญิงจากความรุนแรง

## 5.3 ปัญหาไม่มีการลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำ

แม้ว่าประเทศไทยมีพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 กำหนดให้มีมาตรการพิเศษทางกฎหมายและทางปฏิบัติ เพื่อแก้ไขฟื้นฟู ป้องกัน และเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรมและสร้างความปลอดภัยให้สังคม[43] แต่ไม่เพียงพอ เนื่องจากพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ใช้บังคับแก่การกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ เช่น ข่มขืนกระทำชำเรา (มาตรา 276 มาตรา 277) กระทำอนาจาร (มาตรา 278 มาตรา 279) การเป็นธุระจัดหา (มาตรา 283 ทวิ มาตรา 284) ความผิดต่อชีวิต (มาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 290) แห่งประมวลกฎหมายอาญา[44] แต่มิได้ใช้บังคับกับการกระทำความผิดคุกคามทางเพศ ความผิดคุกคามทางเพศออนไลน์ ซึ่งหากมีร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงใช้ลงโทษผู้กระทำผิดซ้ำสำหรับความผิดคุกคามทางเพศ ความผิดคุกคามทางเพศออนไลน์ได้ ดังนั้น การบัญญัติร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงเป็นการเฉพาะจึงมิได้ซ้ำกับพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565

---

[43] ฉัชชา เกิดชม, "ปัญหาการนำมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำมาบังคับใช้กับนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ," การค้นคว้าอิสระ นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2566, 2.

[44] มาตรา 3 พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565

### 5.4 เพิ่มศาลชำนัญพิเศษและเพิ่มการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาเฉพาะทางสำหรับผู้หญิงที่ประสบความรุนแรงทางเพศ

แม้ว่าศาลครอบครัวให้อำนาจพิจารณาความรุนแรงต่อผู้หญิงและความรุนแรงในครอบครัวได้ โดยออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพก็ตาม แต่ยังมีหน่วยงานเฉพาะไม่เพียงพอ ควรจะเพิ่มศาลชำนัญพิเศษที่มีความเชี่ยวชาญกฎหมายเกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้หญิง และเพิ่มการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาเฉพาะทางสำหรับผู้หญิงที่ประสบความรุนแรงทางเพศ ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร (NGOs) โดยได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลกลาง ศูนย์ให้คำปรึกษาเฉพาะทางสำหรับผู้หญิงที่ประสบความรุนแรงทางเพศมีหน้าที่ เช่น หน้าที่พิจารณาสถานการณ์เสี่ยงของผู้เสียหายโดยเฉพาะ หน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบ หรือถูกคุกคามด้วยความรุนแรงทางร่างกาย ทางเพศ ทางจิตใจ หน้าที่ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย และศูนย์ให้คำปรึกษาเฉพาะทางสำหรับผู้หญิงที่ประสบความรุนแรงทางเพศและเพิ่มการอบรมกฎหมายความรุนแรงต่อผู้หญิงให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ ผู้พิพากษา ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญพิเศษ โดยอาจจะให้อำนาจศาลครอบครัวในการพิจารณาพิพากษาคดีความรุนแรงต่อผู้หญิง

## 6. วิเคราะห์และเปรียบเทียบปัญหากฎหมายความรุนแรงของผู้หญิงในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมนี ประเทศออสเตรเลียและประเทศไทย

### 6.1 คำนิยามของความรุนแรงต่อผู้หญิง

ประเทศไทยมี มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา และคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 กำหนด คำนิยามความรุนแรงในครอบครัว หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่บุคคลในครอบครัวได้กระทำ ต่อกันโดยเจตนาให้เกิด หรือในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ สุขภาพ เสรีภาพ หรือชื่อเสียง ของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการหรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ แต่ไม่สอดคล้องกับลักษณะของความรุนแรงต่อผู้หญิงทำให้เกิดปัญหาในการตีความและการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติ ประเทศสหรัฐอเมริกามีพระราชบัญญัติ VAWA เป็นกฎหมายต่อต้านความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นการเฉพาะ คำนิยามของคำว่าความรุนแรงต่อผู้หญิงรวมถึงความรุนแรงทางร่างกาย ความรุนแรงทางทางเพศ ทำให้กฎหมายสามารถให้ความคุ้มครองผู้หญิงอย่างมีประสิทธิภาพ และประเทศเยอรมนี กฎหมายต่อต้านความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นการเฉพาะ คือ มีพระราชบัญญัติ Gewaltschutzgesetz กำหนดนิยามผู้เสียหาย หมายถึง ผู้หญิงที่ได้รับความเสียหาย หรือ

คุกคาม หรือความรุนแรงทางเพศ หรือความรุนแรงในครอบครัว ประเทศออสเตรเลีย ไม่มีกฎหมายต่อต้านความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นการเฉพาะ จึงไม่มีคำนิยามความรุนแรงต่อผู้หญิง แต่มีพระราชบัญญัติความรุนแรงในครอบครัวละคำสั่งในการคุ้มครอง ค.ศ.2008 (The Domestic Violence and Protection Orders Act 2008) เป็นการเฉพาะโดยกำหนดให้มีนิยามคำว่าการใช้ความรุนแรงในครอบครัว รวมถึงความประพฤติ หรือการคุกคามที่มุ่งไปที่การควบคุมคู่ครองชาย หรือหญิงให้อยู่ภายใต้อำนาจของตนเอง โดยทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเกิดความกลัว หรือโดยคุกคามความปลอดภัยของอีกฝ่ายหนึ่ง การใช้ความรุนแรงในครอบครัวรวมถึงทำร้ายร่างกาย บีบคอ ไม่ให้เงินที่จำเป็นสำหรับการใช้สอยแก่ครอบครัว หรือคู่ครอง กีดกันคู่ครองไม่ให้พบเพื่อนและครอบครัว หมิ่นประมาท หรือตำหนิติเตียนคู่ครองเป็นประจำ คุกคามบุตร หรือสัตว์เลี้ยง

## 6.2 คำสั่งในการคุ้มครองผู้เสียหาย

ประเทศไทยไม่มีการออกคำสั่งห้ามผู้กระทำความรุนแรงเข้าใกล้ผู้เสียหาย และไม่มีการคุ้มครองเฉพาะสถานที่ที่เป็นโรงเรียน ที่ทำงาน หรือสถานที่อื่น ๆ ซึ่งแตกต่างกับประเทศสหรัฐอเมริกามีพระราชบัญญัติ VAWA เป็นการเฉพาะ กำหนดให้มีคำสั่งในการคุ้มครองแก่ผู้เสียหาย เช่น (1) ระบบคำสั่งคุ้มครอง (protection orders) รักษาความปลอดภัยของผู้เสียหาย โดยกำหนดให้คำสั่งคุ้มครองของผู้เสียหายจะได้รับการยอมรับและบังคับใช้ในทุกเขตอำนาจศาลของรัฐ เผ่าพื้นเมือง และดินแดนภายในสหรัฐอเมริกา (2) การให้บริการแก่ผู้เสียหาย (support services) โดยรับประกันว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะตอบสนองต่อการเรียกร้องความช่วยเหลือในสถานการณ์วิกฤต โดยการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย อัยการ เจ้าหน้าที่ (3) การคุ้มครองเฉพาะสำหรับผู้หญิง (women's specialist services) โดยผู้เสียหายมีสิทธิไม่ต้องจ่ายค่าตรวจร่างกายหลังจากถูกข่มขืน หรือค่าบริการในการออกคำสั่งคุ้มครอง และ (4) มีบริการบ้านพักพิง (hosting services) ประเทศเยอรมนี ศาลครอบครัวมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครองแก่ผู้หญิง โดยห้ามผู้กระทำความผิดกระทำ (1) ห้ามเข้าใกล้บ้านของผู้เสียหายในระยะที่ศาลครอบครัวกำหนด (2) ห้ามเข้าไปในสถานที่ที่ผู้เสียหายใช้ประจำ รวมถึงที่ทำงานของผู้เสียหาย โรงเรียนของบุตร (3) ห้ามติดต่อผู้เสียหายด้วยวิธีทางโทรศัพท์ อีเมล์ หรือวิธีอื่นใดทำนองเดียวกัน (4) ห้ามพบผู้เสียหาย และมีการคุ้มครองเฉพาะสำหรับผู้หญิงที่ถูกข่มขืน นอกจากนี้ ยังมีบริการสายด่วนหลายภาษาและให้บริการทุกวันเพื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้หญิง ระบบคำสั่งคุ้มครองฉุกเฉินที่เจ้าหน้าที่ตำรวจขับไล่ผู้กระทำผิดออกจากบ้านและห้ามติดต่อเป็นเวลา 2 สัปดาห์ มีระบบการประสานงานระหว่างตำรวจและศูนย์ให้คำปรึกษา มีมาตรการคุ้มครองบ้านพักพิง โดยมีบ้านพักพิงสำหรับผู้หญิงเป็นจำนวน 400 แห่งมีที่พักรวม 6,000 ห้องและมีศูนย์ให้คำปรึกษาเฉพาะทางและศูนย์ช่วยเหลือผู้ถูกข่มขืน ประเทศออสเตรเลีย มีศูนย์ข้อมูลความรุนแรงในครอบครัวมีโปรแกรม

เครื่องมือตรวจสอบความรุนแรงในครอบครัวและจัดตั้งกองทุนแก่ผู้หญิงที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว จัดตั้งศาลชำนัญพิเศษคือศาลคดีความรุนแรงในครอบครัวเป็นการเฉพาะ และผู้กระทำความผิดความรุนแรงในครอบครัวจะมีโทษจำคุก ประเทศไทยมีคำสั่งคุ้มครองผู้หญิงโดยใช้กฎหมายความรุนแรงในครอบครัวมาบังคับใช้โดยอนุโลม และมีหน่วยงานภาคเอกชนเข้ามาช่วยเหลือและดูแลเกี่ยวกับคดีความรุนแรงในครอบครัวแทน ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครองผู้หญิงจากความรุนแรง

### 6.3 การลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำ

ประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย ไม่มีกฎหมายต่อต้านความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นการเฉพาะ จึงไม่มีการลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำ จำเป็นต้องพิจารณาการเพิ่มการลงโทษทางอาญาให้แก่ผู้กระทำความผิดซ้ำ โดยการลงโทษสำหรับการกระทำความผิดครั้งแรกแยกต่างหากจากการลงโทษกรณีที่เป็นการกระทำความผิดซ้ำเป็นต้นไป เพิ่มการลงโทษกระทำความผิดซ้ำ หากเพิ่มการลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดคุกคามทางเพศซ้ำ ผู้กระทำความรุนแรงสำหรับการกระทำความผิดครั้งแรกให้ต้องจำคุกอย่างสูงสามปี หรือโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท และเพิ่มบทลงโทษทางอาญาให้แก่ผู้กระทำความผิดซ้ำ ควรจะแก้ไขเพิ่มเติมหากเป็นการกระทำความผิดเป็นครั้งที่สองเป็นต้นไปให้ต้องจำคุกอย่างสูงคือจำคุกไม่เกิน 15 ปี หรือโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน 150,000 บาท เนื่องจากการลงโทษผู้กระทำผิดซ้ำให้ได้สัดส่วนกับความผิดน่าจะลดการกระทำความผิดซ้ำได้ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศเยอรมนี กำหนดให้ลงโทษกระทำความผิดซ้ำ โดยให้ผู้กระทำความผิดข่มขืนต้องรับผิดต่อการกระทำของตน โดยการเสริมสร้างบทลงโทษระดับรัฐบาลกลางสำหรับผู้กระทำผิดทางเพศซ้ำ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้กระทำผิดใช้พฤติกรรมทางเพศในอดีตของผู้เสียหายเป็นข้อโต้แย้งในระหว่างการพิจารณาคดีข่มขืน นอกจากนี้ ให้เพิ่มอัตราการดำเนินคดี การตัดสินลงโทษ และการพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิด โดยการช่วยชุมชนพัฒนาหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและหน่วยอัยการที่เชี่ยวชาญเฉพาะ รวมทั้งศาลที่จัดการคดีความรุนแรงในครอบครัว

## 7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

### 7.1 บทสรุป

ผลการศึกษาพบว่าประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศเยอรมนีมีกฎหมายต่อต้านความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นการเฉพาะ แต่ประเทศออสเตรเลียและประเทศไทยไม่มีกฎหมายต่อต้านความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นการเฉพาะ แต่ใช้กฎหมายความรุนแรงในครอบครัวบังคับใช้กับความรุนแรงต่อผู้หญิง โดยอนุโลม มีความแตกต่างกัน คือ ประเทศสหรัฐอเมริกามีพระราชบัญญัติ VAWA เป็นการเฉพาะ โดยมีกำหนด (1) คำนิยามความรุนแรงต่อผู้หญิงหมาย

ถึงความรุนแรงบนพื้นฐานแห่งเพศทำให้เกิด หรือน่าจะเกิดอันตรายต่อร่างกาย เพศ จิตใจ รวมถึงการบีบบังคับ (2) เจ้าหน้าที่ตำรวจพบเห็นความรุนแรงในครอบครัว ให้มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดได้ แม้ว่าจะไม่มีหมายจับก็ตาม (3) ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้หญิงในเรื่องคำสั่งคุ้มครองผู้เสียหาย การให้บริการแก่ผู้เสียหาย การคุ้มครองเฉพาะแก่ผู้หญิงที่ถูกข่มขืน มีบริการบ้านพักพิง ประเทศเยอรมนีมีกฎหมายต่อต้านความรุนแรงกับผู้หญิงเป็นการเฉพาะ โดยให้ความช่วยเหลือแก่ผู้หญิงในเรื่องคำสั่งคุ้มครองผู้เสียหาย การให้บริการแก่ผู้เสียหาย การคุ้มครองเฉพาะแก่ผู้หญิงที่ถูกข่มขืน มีบริการบ้านพักพิงและจัดตั้งกองทุนสำหรับช่วยเหลือผู้หญิง ประเทศออสเตรเลียไม่มีกฎหมายต่อต้านความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นการเฉพาะ ทำให้มีข้อจำกัดในการนำกฎหมายความรุนแรงในครอบครัวมาปรับใช้อย่างไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรจะมีร่างพระราชบัญญัติความคุ้มครองผู้หญิงที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงเป็นการเฉพาะ โดยควรใช้พระราชบัญญัติ VAWA ของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นต้นแบบเพราะเป็นกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

## 7.2 ข้อเสนอแนะ

เมื่อกฎหมายเป็นเครื่องมือในการป้องกันความรุนแรงต่อผู้หญิง กฎหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นการช่วยเหลือผู้หญิงตั้งแต่ก่อนที่ปัญหาความรุนแรงจะเกิดขึ้นและกฎหมายเป็นกลไกสำคัญในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้หญิงให้รอดพ้นจากความรุนแรงจากคู่ครองหรือสมาชิกในครอบครัว ควรจะตรากฎหมายต่อต้านความรุนแรงกับผู้หญิงเป็นการเฉพาะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

7.2.1. เพิ่มคำนิยามของความรุนแรงต่อผู้หญิง หมายถึง ความรุนแรงบนพื้นฐานแห่งเพศทำให้เกิด หรือน่าจะเกิดอันตรายต่อร่างกายหรือเพศหรือจิตใจ รวมถึงการบีบบังคับความรุนแรงในคู่ครอง และการสะกดรอย และเพิ่มคำนิยามของคำว่าความรุนแรงจากคู่รักที่ใกล้ชิด หมายถึง การรุกรานทางร่างกาย การบีบบังคับทางเพศ การล่วงละเมิดทางจิตใจ และพฤติกรรมควบคุม

7.2.2. เพิ่มการให้บริการพิเศษแก่ผู้เสียหายที่ถูกข่มขืน ให้ตั้งจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้เสียหายที่ถูกข่มขืน และให้ศูนย์ช่วยเหลือผู้เสียหายที่ถูกข่มขืนมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครอง การตรวจร่างกายภายหลังถูกข่มขืนโดยผู้เสียหายไม่เสียค่าใช้จ่าย ระบบแจ้งเตือนฉุกเฉินทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหายในกรณีผู้กระทำผิดเข้าใกล้ผู้เสียหาย

7.2.3. เพิ่มการลงโทษกระทำความผิดซ้ำ ควรจะแก้ไขเพิ่มเติม ผู้กระทำความรุนแรงสำหรับการกระทำความผิดครั้งแรกให้ต้องจำคุกอย่างสูงสามปี หรือโทษปรับไม่เกิน 30,000 บาท และเพิ่มบทลงโทษทางอาญาให้แก่ผู้กระทำความผิดคุกคามทางเพศซ้ำ ควรจะแก้ไขเพิ่มเติม หากเป็นการกระทำความผิดเป็นครั้งที่สองเป็นต้นไปให้ต้องจำคุกอย่างสูงคือจำคุกไม่เกิน 15 ปี หรือโทษปรับเป็นเงินไม่เกิน 150,000 บาท

7.2.4 เพิ่มศาลชำนัญพิเศษที่มีความเชี่ยวชาญกฎหมายเกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้หญิง เพิ่มศาลครอบครัวมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีความรุนแรงต่อผู้หญิง และเพิ่มการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาเฉพาะทางแก่ผู้หญิงที่ถูกข่มขืน เพิ่มการอบรมกฎหมายความรุนแรงต่อผู้หญิงให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษา ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญพิเศษ[45]

[45] ได้รับทุนสนับสนุนวิจัยจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี 2567.

## References

Angkana Intasa. “Behavior Adjustment Process as a Solution to Domestic Violence-Related Problems: A Case Study of the Women and Men Progressive Movement Foundation.” Master’s thesis, Faculty of Social Administration, Thammasat University, 2015. [In Thai]

Catalano, Shannan. “Intimate Partner Violence, 1993-2010.” Special Report, Washington DC: U.S. Department of Justice, 2012. Accessed October 5, 2023. https://bjs.ojp.gov/content/pub/pdf/ipv9310.pdf

Chatcha Keadchom. “Problems in Applying Legal Measures for Prevention Repeat Offenses to Prisoners after they are Released from Prison.” Master’s independent study, School of Law, Sukhothai Thammathirat Open University, 2023. [In Thai]

Childress, Saltanat.,Shrestha, Nibedita., Kenensarieva, Kanykei., Urbaeva, Jildyz., and Schrag, Rachel Voth. “The Role of Culture in the Justification and Perpetuation of Domestic Violence: The Perspectives of Service Providers in Kyrgyzstan.” *Journal Violence Against Women* 30, no.5 (2024): 1198–1225.

Choudhry, Shazia. *The Nexus between Gender, Family Law, and Domestic Abuse: Progress and Future Challenges for the European Court of Human Right*s. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2024.

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. November 12, 2562: 1-9. Accessed October 5, 2023. https://static.nhrc.or.th /file/content/pdf/38853/02-CEDAW-8-1753253856.pdf. [In Thai]

European Union, Directive (EU) 2024/1385 of the European Parliament and of the Council of 14 May 2024 on combating violence against women and domestic violence, 2024

Family Institutions. “Report on the Situation of Domestic Violence in the Year 2565.” Last modified 2567. Accessed October 5, 2023 https://www.dwf.go.th/storage/ 77313/2dc3ce63-ad87-446f-b8c5-015f145c7905-document-6066.pdf. [In Thai]

"Germany: Legal Framework to Protect Against Domestic Violence Strengthened." Accessed October 5, 2023. https://www.loc.gov/item/global-legal-monitor/2025-02-28/germany-legal-framework-to-protect-against-domestic-violence-strengthened/

Malee Pruekpongsa-walee. *Women's Human Rights: International Obligations, Law and Debates*. Bangkok: Office of the National Human Rights Commission, 2007. [In Thai]

Modi, Monica N., Palmer, Sheallah, and Armstrong, Alicia. "The Role of Violence Against Women Act in Addressing Intimate Partner Violence: A Public Health Issue." *Journal of Women's Healt*h 23, no. 3, 2014: 253-259.

Morsink, Johannes. "Women's Rights in the Universal Declaration." *Human Rights Quarterly* 13, no.2. (1991): 229-256.

Nareerat Boonnate and Hathaichanok Phaowiriya. "Prevention of Intimate Partner Violence Against Women." *The Journal of Faculty of Nursing Burapha University* 26, no.3 (2018): 102-111. [In Thai]

National Human Rights Commission. Parallel Report on Implementation of the Peace Studies 6(special), 2018: 600-609. [In Thai]

National Human Rights Commission of Thailand (NHRC). 2025. Alternative Report on the Implementation of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW) by the NHRC, Submitted to the

CEDAW. "Committee for its consideration of Thailand's Eighth Periodic Report (2021-2024)." Accessed October 5, 2023. https://static.nhrc.or.th/file/content/pdf/38853/02-CEDAW-8-1753253856.pdf. [In Thai]

Pramjit Kantawong." The Development of Laws on Domestic Violence Against Children in Families. *Journal of Humanities and Social Sciences Uttaradit Rajabhat University* 10, no.2, 2566: 40-50. [In Thai]

Regulations of the Chief Judge of the Central Juvenile and Family Court on Criteria. *Procedures, and Timeframes for Actions against Domestic Violence Perpetrators in Lieu of Punishment, and Conditions for Compromise*. Withdrawal of Complaint, or Withdrawal of Prosecution. [In Thai]

Sacco, Lisa N. “The Violence Against Women Act: Overview, Legislation, and Federal Funding. Washington DC: Congressional Research Service.” Last modified 2015. Accessed October 5, 2023 https://sgp.fas.org/crs/misc/R42499.pdf

Social Assistance Center Hotline 1300. “Ministry of Social Development and Human Security, Statistics on Reported Cases of Violence, Fiscal Years 2021-2025.” Accessed October 5, 2023. https://1300 thailand.m-society.go.th/statyearly?page=1 [In Thai]

Sukanya Sodsri. “The Problem of Family Violence in Thai Society.” *Journal of MCU* 6, (special) 2018: 600-609. [In Thai]

UNODC and UN Women. *FEMICIDES IN 2023 Global Estimates of Intimate Partner / Family Member Femicides.* New York: United Nations Publication. 2024

UN Women. The Handbook on Gender-Responsive Police Services for Women and Girls subject to violence. New York: United Nations Publication, 2021.

World Health Organization. “Global and regional estimates of violence against women, 2013.” Accessed October 5, 2023. https://www.who.int/ publications/i/item/9789241564625

Yupha Khongklinsukhon and Preeti Sumransub. “Study and Development of One-stop Service Crisis Center (OSCC) system in the public health services, Ministry of Public Health.” *Multidisciplinary Journal for Health* 6, no.2 (2024): 20-34. [In Thai]